

Altaar en lezenaar

Ontmoeting met de Heer

Eucharistie en Woord

Als wij in een kerk komen, wordt ons oog getrokken naar het altaar en naar de lezenaar (ambo). Zij hebben een centrale plaats in de kerk.

Aan het altaar wordt de eucharistie gevierd. De lezenaar is de plaats waar wordt voorgelezen uit de Bijbel.

Het altaar is het hart van een kerkgebouw. Het woord 'altaar' komt van het Latijnse woord 'altare'. Dat betekent 'hoogte'. Op deze goed zichtbare plaats wordt de eucharistie gevierd.

In de eucharistie gedenken we het levensoffer van Christus aan het kruis en we vieren zijn verrijzenis. Vaak wordt naast 'altaar' ook gesproken van tafel (van het Latijnse 'mensa'), waar de maaltijd van de Heer wordt gevierd (1 Kor. 11).

De lezenaar verwijst naar Gods woord. Aan de lezenaar worden we gevoed met het woord van God, om als christenen te kunnen leven. Wanneer het evangelie wordt gelezen, gaan de aanwezigen staan, omdat dan Jezus zelf spreekt en onderricht. Wanneer in de verkondiging de betekenis van de lezingen wordt uitgelegd, wordt het woord van God als het ware gebroken om het verstaanbaar te maken.

Altaar en lezenaar horen bij elkaar. Daar ontmoeten wij de verzezen Heer in de eucharistie en in het woord van de Schrift.

Christus de hoeksteen

Het altaar is het belangrijkste symbool van Christus in een kerk. Het altaar, in hout of steen, verwijst naar Christus die de hoeksteen is. In Psalm 118 (vers 22) wordt gezongen: “de steen die de bouwers verwierpen, thans is hij tot hoeksteen geworden.” In Handelingen 4, 11 brengt de apostel Petrus dit psalmwoord in zijn preek in verband met Christus die gekruisigd, gestorven en verrezen is. In de eerste brief van Petrus staat de aansporing: “Treedt toe tot Hem, de levende steen, door de mensen verworpen, maar uitverkoren en kostbaar in het oog van God” (1 Petr. 2, 4). Het altaar wordt door de priester bij aanvang en aan het einde van een liturgieviering gekust om Christus te groeten. In plechtige vieringen wordt het altaar ook bewierookt als eerbetoon.

Christus het Woord van God

De lezenaar heeft een centrale plaats in de kerk. De waardige plek van de lezenaar is een afspiegeling van de prominente plaats die het woord van God toekomt in de liturgie, in de ontmoeting met de Heer. “Laten we nooit vergeten dat wanneer in de Kerk de heilige Schrift gelezen wordt, God zelf tot zijn volk spreekt en Christus, die aanwezig is in zijn Woord, het evangelie verkondigt,” zegt paus Benedictus XVI in *Sacramentum Caritatis* (nr. 45). De waardigheid van het woord van God vereist dat er in de kerk een geschikte plaats is vanwaar dit verkondigd wordt en waarheen de aandacht van de gelovigen tijdens de liturgie van het woord vanzelf uitgaat (Statuut Romeins Misaal nr. 309). In de viering wordt na voorlezing het evangelieboek gekust en aan de gelovigen getoond, waarop de Heer wordt gedankt om zijn woord en God wordt toegezongen door de aanwezige gemeenschap: ‘U komt de lof toe!’

Voedsel

Het woord van God is voeding voor ons geloofsleven. St. Augustinus (4e eeuw) zegt: “Het woord van God beluisteren, is Christus nuttigen.” Zowel de viering van het woord als de viering van de eucharistie zijn omgeven met grote eerbied en respect. In de 3e eeuw schrijft de heilige Origines: “Gij zijt ervoor bezorgd dat bij het communiceren geen kruimel van het Lichaam des Heren op de grond valt. Even erg is het, het Woord van God onachtzaam te beluisteren.”

Tijdens de liturgievernieuwing van het Tweede Vaticaans Concilie werd de eenheid van woord en sacrament benadrukt: “In de liturgie neemt de Kerk voortdurend het brood des levens, zowel van de tafel van het Woord Gods als van de tafel van het Lichaam des Heren, en reikt dat uit aan de gelovigen” (Vaticanum II, *Dei Verbum* nr. 21).

Vervulling

Jezus is trouw aan de liturgie in de synagoge. Als Hij de schriften voorleest, betreft Hij deze op zichzelf.

“Zo kwam Jezus ook in Nazaret, waar Hij was grootgebracht, ging volgens zijn gewoonte op de sabbatdag naar de synagoge en stond op om voor te lezen.

Ze reikten Hem de boekrol van de profeet Jesaja aan. Hij opende de rol en vond de plaats waar geschreven stond: De geest des Heren is over mij gekomen [...] Daarop rolde Hij het boek dicht, gaf het terug aan de dienaar en ging zitten. [...]

In de synagoge waren aller ogen gespannen op Hem gevestigd. Toen begon Hij hen toe te spreken: ‘Het Schriftwoord dat gij zojuist gehoord hebt, is thans in vervulling gegaan’ (Lc. 4, 16-21).

Heer God,
door de profeten hebt
Gij tot ons gesproken en
in Jezus, uw Zoon, is hun woord tot
vervulling gebracht.

Wij danken U om het levende
woord, onze verrezen Heer, en
vragen: open onze ogen voor
Hem die met ons door het leven
gaat; open onze oren voor Hem
die tot ons spreekt in het evangelie;
maak onze geest toegankelijk voor
het begrijpen van de Schriften.
Door Christus onze Heer.

(Gebed derde zondag van Pasen)

Zoals de joden drukken de christenen
zich in hun eredienst bij voorkeur
uit door het voorgelzen en verkondigde,
het bezongen en beaamde
woord van God. Christenen zijn
des te meer verliefd op het woord
krachtens hun geloof in de Mens-
wording van Gods Zoon als Gods
'Woord'. 'Nadat God eertijds vele
malen en op velerlei wijzen tot onze
vaderen gesproken had door de
profeten, heeft Hij nu, op het einde
van de tijden, tot ons gesproken
door de Zoon' (Heb. 1, 1-2).

*(Mgr. J.F. Lescauwat, Het mysterie
in de liturgie)*

*Het levende Woord,
de verrezen Heer*

Gij brengt ons bijeen in deze gemeenschap om uw woord te horen en met een toegewijd geloof te treden in het spoor van uw Zoon.
(Prefatie Eucharistisch Gebed 12b)

Hemelse Vader, met eerbied noemen wij uw Naam. Altijd zijt Gij met ons op weg, en dichter dan wij durven dromen, zijt gij bij ons wanneer uw Zoon ons samenbrengt rond deze tafel, waar wij uw liefde vieren met brood en beker.
(Eucharistisch Gebed 12b)

Heer, wij hebben mogen deelnemen aan de maaltijd van uw Zoon. Wij vragen U: heilig ons zó door deze communie dat wij als zijn ledematen werkelijk zijn wat wij hebben ontvangen: het Lichaam van Christus, onze Heer.
(Gebed bij de gedachtenis van de heilige Augustinus)